

ת"פ 37724/11 - מדינת ישראל נגד יבטח בע"מ, רזי רזניק

בית דין אזרוי לעובדה בתל אביב - יפו
ת"פ 10-11-37724 מדינת ישראל נ' יבטח בע"מ ואח'
בפני כבוד השופטת אסנת רובוביץ - ברכש
בענין: מדינת ישראל ע"י "כ ע"ד ישראל שנידרמן

הממשימה

ונגד	
1. יבטח בע"מ	
2. רזי רזניק	
ע	
ע"י ב"כ ע"ד סיגל מלמליאן	הנאשמים

גזר דין מתוכן

1. ביום 31.8.15 ניתנה הכרעת דין כנגד הנאשם 2 במסגרת זוכה הנאשם לפי סעיפים 26 ו- 27 א' לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951 והורשע בעבירה לפי סעיפים 25 א'(א), 25(ב)(ג) ו- 26 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 (להלן: "חוק הגנת השכר"), אי העברת סכומים שנוכו משכרו של העובד.

2. בפתח הדיון מיום 25.12.14 הודיעו ב"כ המשימה וב"כ המפרק של הנאשם 1 שהיא בפיירוק כי מוסכם כי הנאשם 1 תודה באשמה בכפוף לכך שיוטל עליה קנס סמלי שלא עולה על שקל אחד, לאור העובדה שקובעת הנשים היא זו שנושאת בכנס והם אלה הנפגעים בעקבות הכנס. בהתאם לכך ניתנה הכרעת דין כנגד הנאשם 1 והוא הורשעה בעבירות נשוא כתוב האישום. כן נקבע כי נוכח הוראת סעיף 155 א' לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב-1982 גזר הדין יינתן בסיום ההליך.

3. בדיון שהתקיים בפניי ביום 15.9.24, במסגרת הטיעונים לעונש, טענה המשימה כי משרד הכלכלה מנהל בשנים האחרונות מלחמה עיקשת נגד מעסיקים אשר אינם שומרים את זכויותיהם של עובדים ועובדים על הוראות וחוקים ביחס לאותן זכויות. עבירות על חוק הגנת השכר הינה עבירות פליליות, דבר המלמד על החומרה הטעונה בכך. עבירה על סעיף 25 א' לחוק הגנת השכר - אי העברת סכומים שנוכו משכר העובד או אייחור בהעברתו נקבעה על ידי המחוקק במידת חמורה מיוחדת וזאת באמצעות קביעת קנס מקסימלי בגובה של העוניshi המקסימלי ביחס למעסיק, היינו 565,000 ₪ זאת ביחס ליחידת עבירה אחת וביחס לעובד אחד וחודש אחד. הנאשם הורשע ביחס האישום הראשון, על אי העברת כספים במהלך שלושה חודשים ביחס לקבוצת עובדים אחת. הטענה הורשעת לפיה האישום הראשון, נקבעה על עונשי מרתייע וגובהו וכן לחיבר אותו לחותם על כתוב התcheinות לאי ביצוע המפוררת בכתב האישום, בנספחין א-ג ולשיטת המשימה מדובר ב-22 יחידות עבירה. לגבי מתחם העוניshi הבהיר ב"כ המשימה כי מתחם העונש עומד בין 80% ל 100% מסכומים המרביים ובכל מקרה מבקשת המשימה להשית על הנאשם קנס עונשי מרתייע וגובהו וכן לחיבר אותו לחותם על כתוב התcheinות לאי ביצוע העבירה במשך 3 שנים ממתן גזר הדין לפי סעיף 72 א' לחוק העונשין וזאת בהתאם לסכום המקסימלי בהתאם לסעיף 26 (ב) לחוק הגנת השכר.

4. הנאשם טען כי בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין יש להתאים את מתחם העונש לנאשם הכספי ומי בית הדין מוסמך לחרוג מאותו מתחם בהתאם לשיקול דעתו בהתחשב גם במצב הכללי של הנאשם ושיקולי שיקומו. ב"כ הנאשם הבהיר כי משך תקופת ביצוע העבירה היא מינורית, 3 חודשים בלבד וכי מבקשת היא לראות באירועים נשוא כתוב האישום כאירוע אחד. עוד הדגישה ב"כ הנאשם כי הוא לא זלזל בחוק וכי במשך שלושת החודשים נשוא כתוב האישום ניהל הוא מ"מ עם חברות הביטוח, עדכן את עובדיו ולא היהתה כל מטרה לרמות או לששלל את הכספיים לכיסו ובתום שלושת חודשים אלו הסכוסר נפטר והכספיים הוחזרו לעובדים. מבחינת הנسبות האישיות הדגישה ב"כ הנאשם כי הנאשם בן 58 קצין צה"ל לשעבר, לוחם במלחמות שלום בגליל במסגרת המלחמה חלה בפופט טראומה בעקבות טיל שהושלך לעבר הטנק שבו והוא עוד היום הוא סובל מסימפטומים של חרדה קשה ומטופל בשל כך (הפנייה למסמכים שסומנו נ/א/1). כמו כן הפנייה ב"כ המשימה לחוות הדעת החיוויות שניתנו לנאשם (הפנייה למסמכים נ/א/2) כמו כן הפנייה ב"כ הנאשם למצוות הכלכלית והדגישה כי הנאשם חסר כל, הוכרז כפושט רגל מ-2.9.15, באמתתו חבות רבים והוא משלם 100 ₪ לחודש לנושיו, בהתאם ליכולתו הכלכלית שנקבעה. הוא מתקיים מנקודת הכנסה של 1650 ₪ בלבד ומתגורר בסירה ונתרמן על ידי בנו וחבריו. (הפנייה למסמכים נ/א/3). הנאשם הבהיר כי הוא מביע חרטה העונשין, כאשר מדובר בעונש כספי יש לבדוק את מצבו הכלכלי של הנאשם ובהתאם לכך לפסק עונש שיעליה בקנה אחד עם יכולתו הכלכלית ולכך ביקשה גם שבית הדין יסתפק בהרשעה ויאפשר לנאשם להשתקם. הנאשם הבהיר גם הוא את מצבו הקשה הן בהיבט הכלכלי והרפואי תוך בקשה לאפשר לו לשקם את עצמו וכוכח מצבו.

דין והכרעה

5. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, תש"ל-ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") יש לגזר את עונשו של הנאשם תוך מתן עדיפות לעקרון ההלימה. על פי עקרון זה, העונש הראווי לנאשם נגזר מידת אשמו ומהוורת מעשיו כאמור בסעיף 40(ב) לחוק העונשין.
6. קיימים שלושה שלבים במנגנון גזירת העונש לפי תיקון 113.
7. האחד, האם מדובר באירוע אחד או בכמה אירועים. השני, קביעת מתחם העונשה בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו, במדיניות העונשה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה. השלישי, גזירת העונש המתאים לנאשם בהתאם למתחם שנקבע.
8. בשלב הראשון ולצורך בוחנת סוגיות העונש הראווי בנסיבות העניין, יש להכריע תחילת בשאלת האם לפניו אירוע אחד או כמה אירועים, וכפועל יוצא מכך האם יש לקבוע מתחם עונש אחד או יותר וזאת בהתאם לסעיפים 40 יג לחוק העונשין.
9. ההלכה הפסוכה היא כי יש להבחן בין "אירוע" לבין "מעשה", כאשר המונח "אירוע" הוא רחב יותר ויכול לכלול מספר מעשים, כאשר מדובר במספר עבירות אשר יש ביניהן קשר הדוק וקביעת מתחם עונש הולם לכל אחת מהעבירות בנפרד תהא הפרדה מלאכותית (ר' ע"פ 57160-01-14 מדינת ישראל נ' חדות הורים [פורסם בبنבו] (8.11.14) (להלן: "ענין חדות הורים"), פסקאות 17-16 לפסק דין והאסמכאות שם).

10. כמו כן עמד על כך בית המשפט העליון לאחרונה בעניין דלאל (ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל [פרסום ב公报] (3.9.15)), במסגרתו נקבע מבחן הקשר הדוק ומחני עזר נוספים, כאמור: "כדי לעמוד על עצמת הקשר שבין העבירות שומה על בית המשפט לעמוד על נסיבותו העובדיות של העניין שלפנינו, לבחון אם יש בהן כדי להצביע על קשר הדוק בין העבירות. נסיבות עובדיות אלה מהוות 'מחני עזר' לקביעת עצמת הקשר. במסגרת זו ניתן לבחון, למשל, האם ביצוען של העבירות בסמיכות של זמן או מקום; האם ניתן להצביע על שיטיות ביצוע העבירות; האם העבירות התרחשו בתכנון; האם ביצועה של עבירה אחת ועוד לאפשר את ביצועה של העבירה האחרת או את ההימלטות לאחר ביצועה, וכיוצא באלו נסיבות עובדיות. קיומה של נסיבה אחת או יותר מנסיבות אלו (ואין זו רשות סגורה) עשוי להעיד על קשר הדוק בין העבירות השונות, המלמד כיairaע אחד עסיקן. בבחינת הנסיבות העובדיות, מן ההכרח לבית המשפט להעמיד נגד עינוי את השאלה האם השקפה על העבירות כעל כמה אירועים תהא מלאכותית, באופן שיגרע ממהות העניין בכללותו, או שלא ישקף את סיפור המעשה כהוינו".

11. במקרה דין על אף שמדובר במספר עובדים ובשלושה חדשניים שכונענייה כי בנסיבות הספציפיות של תיק זה ונוכח הסכסוך שהוא אל מול חברות הביטוח שהיא כורע באירועים בכל הנוגע להעברת כספים בשל העסקה בלתי רציפה של עובדים לרבות עובדים זמינים, נוכח אופי העבודה, הרי שניתן להחיל את ההלכה הפוסקה לפיה מדובר ב"airaע אחד" שמצודק לקבוע בגין מתחם עונש כולל אחד בהתאם להלכת בית הדין הארץ בעניין מחותם הורים, אשר הבהיר כי: "משמעות ההכרה במספר עבירותairaע אחד אין משמעות כי מתחם העונש הולם בגין מכלולairaע יוגבל בעונש המרבי בגין עבירה יחידה, אלא רק כי מתחם העונש ייקבע ביחס לשילוב העבירות ולא בהתייחס לכל אחת מהן בפני עצמה. משכך הן בעת קיבעת מתחם העונש הולם והן בעת גזירת עונשה הספציפי של המשيبة. תילקח בחשבון העובدة כי הורשעה בשערות של העונש עובד זר שלא דין".

12. לגבי השלב השני - קיבעת מתחם העונש הולם, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, בנסיבות הקשורות לביצוע העבירה ובמידת אשמו של הנאשם. במקרה דין, אכן יש לתת משקל לחומרת העבירה של אי העברת כספים, אשר נוכו משכר העובד ולא הגיעו לקופת הגמל. מכאן, כי עלי לנקחת בחשבון את התכליית הסוציאלית של החוקה, את הצורך הרטטתי, הפגיעה בעובדים ובעתידם ואת החשש כי המנייע לביצוע העבירה הוא במקרים רבים כלכלי. על כן, יש צורך בעונש כלכלי אפקטיבי, אשר יהלום את חומרת העבירה וירתיע מביצועה.

13. אולם בעת קיבעת מתחם העונש יש להתחשב, על פי תיקון 113 לא רק בסוג העבירה שבוצעה אם גם בנסיבות שבהן בוצעה ובמידת אשמו של הנאשם ביצועה (ר' ע"פ 8641/12 סע' נ' מדינת ישראל [פרסום ב公报] (5.8.13)). כאשר מתחם העונשה מתipsis לקנס כבunningו, יש לנקחת בחשבון גם את מצבו הכלכלי של הנאשם, כבר בשלב השני של קיבעת מתחם העונש הולם (ראו סעיף 40 ח' לחוק העונשין וכן סעיף 19 לפסק הדין בעניין **chodot horim**).

14. להשלמת התמונה אבחן את מתחמי העונשה שנקבעו בגזרי דין מן העת האחרונה, שניתנו על ידי בתי הדין האזוריים בעקבות הרשעות באותה העבירה שבה הורשע הנאשם בפני. אך, באחד המקרים מן העת האחרונה

קבע כב' השופט צבי פרנקל מתחם עונש ראי שבי 25,000 ₪ ל- 75,000 ₪ (שם 10-09-6033 מדינת ישראל נ' ס.מ. אבושולדום בע"מ [פורסם ב公报] (12.8.14)) בגין עבירה דומה של התאגיד המעסיק, ומכאן ניתן לגוזר שהמתחם הראוי בגין עבירה של נשוא משרה באוטו המקירה היה בין 12,500 ₪ ל- 37,500 ₪ בשל ההתאמה למתחם הכנס שעבוד נשוא משרה שהוא מחצית מהעונש אותו ניתן להשית על התאגיד עצמו בהתאם להוראת סע' 26ב' לחוק הגנת השכר. כב' השופט פרנקל הסתרק בקביעתו זו על מתחם עונש ראי שקבעה כב' הנשייה אורלי סלע בשני מקרים אחרים קודמים (שם 10-06-2234 מדינת ישראל נ' מטייל אירוס ירוחם [פורסם ב公报] (17.9.13); תפ 11-05-31434 מדינת ישראל נ' מפעל ניר ירושלים ונאמן (2000) בע"מ [פורסם ב公报] (21.8.13), וכן שם את הניתוח המפורט של רף הענישה במקרים דומים קודמים). בפרשא אחרת קבע כב' השופט אילן סופר מתחם ענישה גובה יותר, בין 30,000 ₪ ל- 150,000 ₪, בין היתר בשל כך שכך שבאותה פרשה דובר בריבוי עבירות (תפ 11-11-23145 מדינת ישראל נ' ח.א.ש. מערכות ושרותים בע"מ [פורסם ב公报] (2.9.14)). אבاهיר, גם את המתחם הזה יש להתאים, על דרך חלוקה לשתיים, למתחם הכנס עבור נשוא משרה (זהיינו, מתחם של 15,000 ₪ עד 75,000 ₪)

15. במקרה שלפני, מצאתי מספר שיקולים המצדיקים קביעת מתחם קנס נמוך יותר מזה אותו שנקבע בגזרי הדין שלעיל. משכך, אני קובעת שמתחם הכנס במקרה שלפני הינו בין 6,000 ₪ ל- 25,000 ₪. להלן אפרט את טעמי לכך:

ראשית, במסגרת הטיעונים לעונש הציג הנאשם החלטת בית המשפט המחוזי בתיק פ"ר 13-11-32681 מיום 15.9.8.9. לפיה הוכרז הנאשם 2 כפושט רgel וזאת מעבר להיותו הנאשם 1 חברה בפיוק. אכן אין באמור כדי לעכב את ההליכים כנגד הנאשם אולם לאור הפסיקה, יש ליתן את הדעת למצוות הכספי של פושט הרgel וב להשעה העולולה להיות לגובה הכנס שיוטל עליו על נושא (ר' רע"פ 9008/01 מ"י נ' א.מ. תרג'מן בע"מ, שם עמד בית המשפט העליון על מגוון השיקולים שיש לשקלול, בעת קבלת החלטה ביחס לकנס המוטל על חברה שבפיוק).

שנייה, העובדה שההליכים בתיק זה נמשכו שנים ארוכות - מדובר בפרשא משנת 2009-2010, כאשר כתוב האישום הוגש בסוף שנת 2010, וההליכים נמשכו עד לעת הזו, סוף שנת 2015 - וזאת בשל מחדלים של אחרים ולא בשל מחדלים של הנאשם שבעפני, מהו שיקול לכיוון של הנמכת מתחם הכנס.

שלישית, אף שהמיאהה שמה את הדגש במקרה שלפני על כך שמדובר ב22 יחידות עבירה, הרי שמעיון בכתב האישום עולה שהסכום הכללי שהוכח שלא הועבר לקופת הפנסיה ביחס לכל העובדים ששמותיהם נזכרים בכתב האישום, הינו כ- 3,500 ₪, ובממוצע כ-400 ₪ לכל אחד מהמעובדים. משכך, לאור הוראת סעיף 40(ט)(4) לפיה יש להביא בחשבון את "הנזק שנגרם מביצוע העבירה", לדעתו גם כאן הקפ' נוטה לבירור לצד הקולא; במיוחד נוכח העובדה כי העובדים היו מודעים לסכום שהיה אל מול חברת הביטוח ולעובדת כי קווים מ"מ מול החברת ביטוח על מנת להסדיר את העניין בהקדם האפשרי, והמחדל אכן הוסר והעובדים קיבלו את הכספי המגיעים להם.

רביעית אשר למצוות הכלכלי של הנאשם, הנאשם העיד בפנינו על מצוות הכלכלי הקשה, בעקבות קriseטה הכלכלי של החברה שהיתה בעלותו, עד למצב שכל חסכנותיו אבדו, והוא אף נאלץ למוכר את ביתו. כיום, בשל גילו הוא אינו מצליח למצוא עבודה, והוא מתקיים מאבטחת הכנסת ונאלץ להסתתר על טוב ליבם של חברות ובנו בצד廉נות אוכל ותרומות (ר' עמ' 38 לפרטוקול). הנאשם הציג ראיות בכתב בדבר מצוות הכלכלי הקשה, הא ראייה שניתן צו פשיטת רגל נגדו (ר' נ/א/3) ומشكך השתכנעתי שמצוות הכלכלי אינו משופר.

מכל מקום, בדיק כפי שבמקרה של תאגידים או נאים בעלי אמצעים נכון להגבה, אפילו להגבה מאד, אף מתחם הknst, על מנת לייצר הרעה כלכלית אפקטיבית, הרי שלדעתי במקרה כמו זה שלפני, במצב סעיף 40ח' לחוק העונשין, תש"ז-1977, נכון להנמיכו.

גזרת הknst

16. בהתאם לתיקון 113, לאחר קביעת מתחם העונש ההולם יש לגוזר את עונשו של הנאשם הספציפי בתוככי אותו מתחם, על סמך נסיבות שאין קשרו לביצוע העבירה. זאת אלא אם קיימת הצדקה לחזור מתחם זה "בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור" (סעיף 40ג' (ב) לחוק העונשין). במקרה דין לא מצאתי שישנם שיקולי שיקום המצדיקים סטייה מהמתשם לקולא, שעה שהשיקול הכלכלי נלקח בחשבון על ידי בית הדין, כבר בשלב השני של קביעת המתחם.

כמו כן, סעיף 40יא (6) לחוק העונשין מונה את "הנסיבות שאינן הקשורות ביצוע העבירה" אותן ניתן להביא בחשבון בעת גזרת העונש המתאים בתוך המתחם. אחת מהנסיבות המנווות שם הינה "התנהגותו החיוותית של הנאשם ותרומתו לחברה". על פי התרשומות מהנאשם באופן אישי, ועל פי המסמכים שצרכו התרשומות מעודות האופי של מר שלמה אהרוןשקי, מר אלון דין וממר רגב חגי שהוגשו בשלב הטיעונים לעונש, אין ספק בדי כי מדובר במקרה המצדיק מתן משקל מרכזי, לתרומה שטרם הנאשם לאורך שנים רבות בצבא. זאת נסיף שעלה פי סעיף 40יא(11) העדרו של עבר פלילי אף הוא מהוועה נסיבה שיש להתחשב בה בשלב זה.

17. בהתחשב בכל האמור, כמו התחשבות במצבו הבריאותי של הנאשם (ר' נ/א/1), השתקנעתי שנכון יהיה להשית על הנאשם את הקנס המינימאלי מתוך מתחם הknst. משכך, אני גוזרת את עונשו של הנאשם לתשלום קנס בסך 6,000 ₪. הקנס ישולם ב- 40 תשלוםם, החל מיום 1.12.15 ובכל הרשות לחודש עוקב.

18. בכל הנוגע לגזרת עונשה של הנאשם 1 הרי שבהתאם להסכמה הצדדים ולאחר ששלתי את נסיבות העניין השתקנעתי כי נכון יהיה להשים על הנאשם 1 קנס סך של 1 ₪.

19. בנוסף אני מחיבת את הנאים באמצעותו הטענת הטענה 2 מכוח סעיף 72 לחוק העונשין, לחתום על הטענות עצמית בסך 565,000 ₪ להימנע מהଉירות בהן הורשוו במשך 3 שנים מיום קבלת גזר הדין. היה ויפורו הטענות זו, יחויבו מיד בknst המירבי הקבוע בחוק בעת ביצוע העבירה.

20. על הנאים לפנות לזכירות בית הדין בתוך 10 ימים מיום קבלת גזר הדין על מנת לחתום על הטענות האמורה.

21. לבקשת הצדדים, גזר דין זה ניתן בהיעדר הצדדים והוא ישלח לצדים בדואר.

22. זכות ערעור לבית הדין הארץ בתוך 45 ימים ממועד קבלת גזר דין זה.

ניתן היום ו'ו' כסלו תשע"ו, 18 נובמבר 2015, בהיעדר הצדדים.